

Instrukcja protokołowania zawodów piłki siatkowej 2011-2012

I. PRZED MECZEM

Sekretarz musi upewnić się, że wszystkie pola identyfikujące rozgrywane zawody zostały prawidłowo wypełnione. Jeśli tak nie jest, należy uzupełnić pola zgodnie z poniższymi wskazówkami:

A. W górnej części formularza należy wpisać:

- 1.1. Nazwa zawodów
- 1.2. Miejsce rozgrywania zawodów
 - dla zawodów krajowych - miejscowość, ulica, nr
 - dla zawodów międzynarodowych - miejscowość oraz trzyliterowy kod kraju
- 1.3. Nazwa hali
- 1.4. Faza zawodów /np.: ELIM – eliminacje, ZAS – zasadnicza, ½ FIN – półfinał, FINAŁ – runda finałowa/ - należy używać nazw zawartych w oficjalnych komunikatach i terminarzach
- 1.5. Numer meczu
- 1.6. Rodzaj: Mężczyźni, Kobiety (zakreślić właściwe pole)
- 1.7. Kategoria: Seniorzy, Juniorzy, Kadeci (zakreślić właściwe pole).
Uwaga : W przypadku zawodów w kategorii wiekowej MŁODZIK należy zakreślić pole KADET, a w nazwie zawodów należy uwzględnić, że zawody dotyczą kategorii MŁODZIK (np.: LIGA WOJEWÓDZKA MŁODZIKÓW).
- 1.8. Data rozgrywania zawodów
- 1.9. Godzina rozpoczęcia (zgodnie z oficjalnym programem zawodów)
- 1.10. Nazwy zespołów (ew. trzyliterowe kody dla zawodów międzynarodowych). Kolejność zespołów powinna być zgodna z oficjalnym programem / komunikatem zawodów. W zawodach krajowych, w przypadku pojedynczych meczów gospodarz wpisany jest po lewej stronie. Okrągłe pola „**A lub B**” przy nazwach zespołów należy pozostawić puste – zostaną wypełnione po przeprowadzeniu losowania /patrz. 2.3/

B. W tabeli „TEAMS / ZESPOŁY”, w prawej dolnej części protokołu (Rys.1)

- 1.11. Nazwy zespołów (zgodnie z punktem 1.10). Okrągłe pola „**A lub B**” przy nazwach zespołów należy pozostawić puste – zostaną wypełnione po przeprowadzeniu losowania /patrz. 2.3/
- 1.12. Numery i nazwiska zawodników każdego zespołu wg kolejności rosnącej. W przypadku zawodów krajowych należy również wpisać pierwszą literę imienia zawodnika. Kapitan zespołu musi być zakreślony kółkiem. Numer i nazwisko zawodnika Libero należy wpisać **tylko** w specjalnie przeznaczonej do tego linii. W przypadku dwóch zawodników Libero wpisujemy ich w specjalnie przeznaczonej do tego rubryce w kolejności rosnącej. Numer zawodnika LIBERO nie musi być podany na kartce z ustawieniem zespołu.
UWAGA: W zawodach krajowych, w przypadku gdy w jednym zespole występują zawodnicy o tym samym nazwisku i tej samej pierwszej literze imienia, należy wpisać ich pełne imiona.
W przypadku występowania dwóch zawodników Libero w składzie zespołu i dysponowania starym protokołem, zawodnika Libero o wyższym numerze wpisujemy w ostatniej rubryce tabeli „TEAMS / ZESPOŁY” i dopisujemy obok „L”.
W sytuacji, w której w składzie zespołu znajduje się większa liczba obcokrajowców niż dozwolony ich limit na boisku, wówczas numery, nazwiska i pierwszą literę imienia w tabeli „TEAMS / ZESPOŁY” oraz każdorazowo numery tych zawodników w polach kontroli rotacji w kolejnych setach wpisujemy na czerwono.
- 1.13. Nazwiska:
 - C – Trener,
 - AC – Asystent trenera,
 - T – Masażysta,

- M – Lekarz.
- 1.14. Podpisy kapitanów zespołów (po zweryfikowaniu zapisów wg punktów 1.11-1.13)
- 1.15. Podpisy trenerów (po zweryfikowaniu zapisów wg punktów 1.11-1.13)

ASSECO RESOVIA RZESZÓW SA		TEAM ZESPOŁY		PGE SKRA BEŁCHATÓW	
Nr	Nazw isko zawodnika	Nr	Nazw isko zawodnika		
2	MILAR R.	1	WLAŻŁY M.		
3	GRZYB W.	2	PLIŃSKI D.		
4	BUSZEK R.	3	NOVOTNY J.		
6	CERNIC M.	5	KŁOS K.		
7	GROZER G.	7	KUREK B.		
8	BARANOWICZ M.	10	FALASKA M.		
9	AKHREM A.	11	ANTIGA S.		
10	KOSOK G.	14	WOICKI P.		
11	JÓZEFACKI T.	16	WINIARSKI M.		
18	ILIC I.	17	WNUK R.		
		18	BAKIEWICZ M.		
Zaw odnik LIBERO					
16	IGNACZAK K.	15	ZATORSKI P.		
17	GŁÓD T.				
POZOSTALI CZŁONKOWIE ZESPOŁU					
TRAVICA L.		C	NAWROCKI J.		
KOWAL A.		AC	BARTODZIEJSKI M.		
RUSIN J.		T	KUCIAPÍŃSKI T.		
		M			
PODPISY					
Kapitan <i>Józefacki Tomasz</i>			Kapitan <i>Wlazły M.</i>		
Trener <i>Travica L.</i>			Trener <i>Nawrocki Jacek</i>		

Rys. 1

C. W dolnej części formularza, w rubryce „APPROVAL / POTWIERDZENIE” (Rys.2), należy wpisać:

- w zawodach międzynarodowych, nazwiska i trzyliterowe kody krajów:
 - 1.16. sędziego pierwszego,
 - 1.17. sędziego drugiego,
 - 1.18. sekretarza,
 - 1.19. asystenta sekretarza,
 - 1.20. sędziów liniowych (tylko nazwiska – bez kodu kraju).
- W zawodach krajowych, nazwiska, imiona oraz klasy sędziowskie (np. M, KM, P, Z, I, II, III, K):
 - 1.21. sędziego pierwszego,
 - 1.22. sędziego drugiego,
 - 1.23. sekretarza,
 - 1.24. asystenta sekretarza (jeśli został wyznaczony),
 - 1.25. sędziów liniowych (tylko nazwiska).

Podczas zawodów krajowych imię i nazwisko sędziego głównego należy wpisać w rubryce „REMARKS / UWAGI”. W rozgrywkach PlusLigi i PlusLigi Kobiet należy wpisać imię i nazwisko sędziego kwalifikatora.

SĘDZIA KWALIFIKATOR: ZDZISŁAW ŚPIEWŁA			
Sędziowie	Nazwisko	Klasa	Podpis
1	HERBIK MARCIN	M	
2	TWARDOWSKI MACIEJ	M	
Sekretarz	DWORAK ROBERT	P	
LEMIECH	Liniowi	MOŹDZIOCH	
KIELAR		CHARZEWSKI	
		Kapitanowie	

Rys. 2

UWAGA: W zawodach krajowych, jeśli dysponujemy starą wersją protokołu, należy pamiętać o dorysowaniu pól do zaznaczenia próśb nieuzasadnionych w prawej górnej części tabeli „SANCTIONS / KARY” (patrz rysunek 6).

II. PO LOSOWANIU

Po losowaniu lecz przed rozpoczęciem meczu, sekretarz musi uzyskać następujące informacje:

2.1. Od sędziego pierwszego:

- po których stronach boiska zespoły rozpoczną mecz,
- nazwę zespołu, który będzie pierwszy zagrywał.

2.2. Od sędziego drugiego, kartki z ustawieniami początkowymi zespołów w pierwszym secie (Rys.3)

SET 1		
R-5	LINE-UP SHEET Fiche de position	
TEAM Equipe	RES	
IV	III	II
7	3	6
V	VI	I
10	2	8
		SERVICE
FIVB		COACH SIGNATURE
		

Rys. 3

2.3. Po otrzymaniu powyższych informacji sekretarz postępuje następująco:

- W górnej części pola (Rys.4) zatytułowanego **SET 1** wpisuje nazwy zespołów lub kody krajów, zgodnie ze stronami boiska, po których zespoły rozpoczną pierwszego seta („A” –

zespół po lewej stronie, „B” – zespół po prawej stronie sekretarza). Zakreśla poprzez postawienie znaku **X** pole z literą **S** po stronie zespołu, który będzie zagrywał pierwszy oraz pole z literą **R** po stronie zespołu odbierającego pierwszą zagrywkę. Odpowiednio uzupełnia literami **A** i **B** przeznaczone do tego pola:

- w górnej części protokołu - w polu Nazwy zespołów (patrz punkt 1.10),
- w tabeli znajdującej się w prawej, dolnej części protokołu (patrz punkt 1.11).

S E T	START	TEAM						POINTS PUNKTY	TEAM						END KONIEC	POINTS PUNKTY
	20 ³⁰	ZESPÓŁ ASSECO							ZESPÓŁ SKRA							
		I	II	III	IV	V	VI		I	II	III	IV	V	VI		
		8	6	3	7	10	2		7	14	16	1	18	5		
		:	:	:	:	:	:		:	:	:	:	:	:		
		2	5	5	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	
		2	6	2	6	2	6	2	6	2	6	2	6	2	6	
		3	7	3	7	3	7	3	7	3	7	3	7	3	7	
1		4	8	4	8	4	8	4	8	4	8	4	8	4	8	

Rys. 4

- b). W górnej części pola **SET 2**, po prawej stronie wpisuje nazwę zespołu **A**, a po lewej stronie nazwę zespołu **B**. Następnie poprzez postawienie znaku **X** zakreśla pole z literą **S** po stronie zespołu, który set pierwszy rozpoczynał od przyjęcia zagrywki i odwrotnie,
- c). Poniżej pola **SET 1** znajduje się pole **SET 3**. Zapisów w tym polu należy dokonać w porządku zgodnym z zapisami w polu **SET 1**.
- d). W przypadku rozgrywania seta czwartego, zapisów w polu **SET 4** należy dokonać w porządku odpowiadającym zapisom seta drugiego.

2.4. Przed rozpoczęciem każdego seta, po otrzymaniu kartek z ustawieniem od sędziego drugiego, sekretarz postępuje następująco (patrz. Rys.4):

W rubrykach znajdujących się pod polami oznaczonymi rzymskimi cyframi **I – VI**, w linii „**Zawodnicy podstawowi / Starting players**” wpisuje numery zawodników zgodnie z kolejnością podaną na kartce z ustawieniem początkowym zespołu, *pamiętając o możliwości użycia czerwonego długopisu (patrz punkt 1.12).*

Przykład (patrz Rys.3 i 4):

Dla zespołu **A**: pozycja I - 8
 pozycja II - 6
 pozycja III - 3 itd.
 Dla zespołu **B**: pozycja I - 7
 pozycja II - 14
 pozycja III - 16 itd.

UWAGA: Sekretarz musi sprawdzić, przed każdym setem, po otrzymaniu kartki z ustawieniem początkowym, czy numery ustawienia początkowego znajdują się na wykazie zespołu w protokole zawodów (jeśli nie, musi zawiadomić sędziego drugiego). Musi również dopilnować podpisania protokołu przed spotkaniem przez kapitanów i trenerów obu zespołów.

III. W TRAKCIE MECZU

W trakcie trwania meczu procedura postępowania sekretarza jest następująca (patrz Rys.4):

- 3.1. W lewym, górnym rogu pola **SET 1**, w rubryce **START** należy wpisać dokładny czas gwizdka sędziego pierwszego na wykonanie pierwszej zagrywki w meczu. Na przykład: **20:30** (dokładny czas rozpoczęcia w godzinach i minutach)
- 3.2. Sekretarz kontroluje kolejność wykonywania zagrywek zgodnie z porządkiem zapisu pod numeracją rzymską od **I do VI**.
- 3.3. Sekwencja zagrywek odnotowywana jest w rubryce „**Kolejność zagrywek**” składającej się z czterech wierszy, podzielonych na dwie kolumny i ponumerowanych od 1 do 8. Zapisów dokonuje się w sposób następujący:
 - a). Pierwszą zagrywkę oznacza się poprzez skreślenie numeru **1** znajdującego się w prawym, górnym rogu pola kolejności zagrywek. Jeśli zespół zagrywający przegrał akcję, w tym samym polu należy wpisać całkowitą liczbę punktów zdobytą do tego momentu przez zespół.
 - b). Następnie zapisy dokonywane są po stronie drugiego zespołu. Pole nr **1** w kolumnie **I** należy skreślić **X** gdyż zespół dokonuje rotacji i zawodnik wpisany pod pozycją **II** będzie wykonywał zagrywkę. Numer pola **1** w kolumnie **II** należy skreślić.
 - c). Po prawej stronie zapisów dotyczących każdego zespołu znajdują się kolumny „**POINTS / PUNKTY**” ponumerowane od 1 do 48. W kolumnach tych należy skreślać (✓) kolejne punkty zdobyte przez dany zespół. Kiedy zespół zagrywający przegrywa akcję, ostatni punkt skreślony w kolumnie „**PUNKTY**” jest przepisywany do właściwego pola w kolumnie przeznaczonej dla zawodnika, który ostatni wykonywał zagrywkę.

UWAGA: Sekretarz sprawdza kolejność zagrywki (przejścia - rotację) przy każdej zagrywce. Gdy stwierdzi pomyłkę w kolejności rotacji w zespole zagrywającym, sygnalizuje tę sytuację (sygnalizatorem lub gwizdkiem), natychmiast po wykonaniu zagrywki (nie przed).

- 3.4. Przykładowy zapis punktów i kontrola kolejności zagrywek w secie.
 - a). W wyniku losowania zespół **A** wygrał prawo do pierwszej zagrywki w meczu. Zawodnik z numerem **8**, zapisany pod pozycją **I** wykonuje pierwszą zagrywkę. Zespół **A** wygrywa akcję i zdobywa punkt – sekretarz skreśla (✓) **1** w kolumnie **PUNKTY** po stronie zespołu **A**. Kolejną akcję również wygrywa zespół **A**, a następną przegrywa – sekretarz wpisuje **2** (liczba zdobytych punktów) w polu **1** w kolumnie **I** odpowiadającej zawodnikowi nr **8** zespołu **A**. Stąd wiemy, że zespół **A** zdobył 2 punkty kiedy zagrywał zawodnik nr **8**.
 - b). Sekretarz przechodzi do części przeznaczonej dla zespołu **B**. W wyniku wygrania akcji i prawa do zagrywki, zespół **B** zdobywa **1** punkt – należy skreślić **1** w kolumnie **PUNKTY** po stronie zespołu **B**. Z kolei wykreśla **X** pole **1** w kolumnie **I**, ponieważ zespół **B** dokonuje rotacji zawodników i kolejną zagrywkę będzie wykonywał zawodnik oznaczony numerem **14**. W pozycji „**Kolejność zagrywek**” należy skreślić numer **1** w kolumnie **II**. Oznacza to, że zawodnik nr **14** zespołu **B** zagrywa po raz pierwszy. Zespół **B** wygrywa kolejne dwie akcje – należy wykreślić kolejne dwa punkty w kolumnie „**PUNKTY**” po stronie zespołu **B**. Zespół **B** przegrywa kolejną akcję i traci zagrywkę, sekretarz wpisuje cyfrę **3** w pozycji „**Kolejność zagrywek**” ze skreśloną jedyneką w kolumnie **II** odpowiadającej zawodnikowi nr **14**, który zagrywał. Oznacza to, że zespół **B** zdobył **3** punkty do momentu zakończenia wykonywania zagrywki przez zawodnika nr **14**.
 - c). Sekretarz niezwłocznie przechodzi do części przeznaczonej dla zespołu **A** i skreśla kolejny punkt (**3**) w kolumnie „**PUNKTY**” zespołu **A**, a następnie w pozycji „**Kolejność zagrywek**”, skreśla numer **1** w kolumnie **II** w celu wskazania, że zawodnik nr **6** wpisany w tej kolumnie będzie wykonywał zagrywkę. Przy zagrywce zawodnika nr **6**, zespół **A** zdobywa kolejne **2** punktów, a następnie traci zagrywkę. Sekretarz wpisuje cyfrę **5** (punkty zdobyte do tej pory przez zespół **A**) w pozycji „**Kolejność zagrywek**” ze skreśloną jedyneką w kolumnie **II** odpowiadającą zawodnikowi nr **6** itd.
 - d). Sekretarz kontynuuje ten sposób zapisu aż do zakończenia seta, który w podanym przykładzie kończy się wynikiem **25:20** dla zespołu **A**. W tym momencie odnotowuje on czas

zakończenia w przeznaczonym do tego celu polu „END / KONIEC” (w przykładzie na Rys.4 jest to **20:53**).

- e). W przypadku wyniku 24:24 zespół, który pierwszy zdobędzie dwupunktową przewagę wygrywa seta (26:24, 27:25, 38:36 itd...).
- f). Punkty, które nie zostały skreślone w kolumnie „PUNKTY” każdego zespołu zostają wykreślone jako zbędne (tzw. klepsydra). Ostateczną ilość punktów zdobytych przez zespoły, wpisaną w rubryce „**Kolejność zagrywek**” otacza się kółkiem. Jeśli seta wygrywa zespół odbierający ostatnią zagrywkę, w pozycji „Kolejność zagrywek” odpowiadającej zawodnikowi następnemu w kolejności do wykonania zagrywki, wpisywana jest ostateczna liczba punktów, bez skreślania cyfry oznaczającej numer rundy zagrywek.

WSKAZÓWKA:

- Jeżeli seta wygrał zespół rozpoczynający grę zagrywką, to zapis kończy się zapisem w tej samej kolumnie co w zespole przegrywającym, jeżeli wygrał seta zespół odbierający zagrywkę, to zapis kończy się jedną kolumnę dalej niż w tabeli zespołu przegrywającego.
- Po zakończeniu seta upewnij się czy w kolumnie „PUNKTY” wszystkie zdobyte przez zespół punkty są właściwie skreślone oraz czy pozostałe punkty zostały zakreślone „klepsydrą”.

S E T	START	TEAM ASSECO						POINTS	TEAM	TEAM SKRA						END	POINTS
	20 ³⁰	ZESPÓŁ						PUNKTY	ZESPÓŁ	ZESPÓŁ						KONIEC 20 ⁵³	PUNKTY
	I	II	III	IV	V	VI		I	II	III	IV	V	VI				
	8	6	3	7	10	2		7	14	16	1	18	5				
			14							17		2					
	:	:	8:5	:	:	:		:	:	4:8	:	5:8	:				
	:	:	:	:	:	:		:	:	6:9	:	:	:				
	2	5	5	5	8	5	10	5	3	5	15	5	1	5	5		
	18	6	20	6	22	6	23	6	24	25	6	10	5	11	5		
	3	7	3	7	3	7	3	7	3	7	3	7	3	7	3		
1	4	8	4	8	4	8	4	8	4	8	4	8	4	8	4		
								10:8							10:11		
								:							12:17		

Rys. 5

- W przypadku seta decydującego (5-ty lub ew. 3-ci set)
 - Po losowaniu sekretarz wpisuje odpowiednio litery **A** i **B** w puste kółka w części dotyczącej zapisu piątego seta.
 - Sekretarz postępuje analogicznie jak w pierwszym secie, wykorzystując dwie pierwsze sekcje w rubrykach „**SET 5**”.
 - UWAGA:** zmiana stron boiska następuje po zdobyciu ósmego punktu przez którykolwiek z zespołów. Ustawienie zespołu zapisane po lewej stronie należy powtórzyć w sekcji „**Change side / zmiana strony**”.
 - Po zdobyciu 8-go punktu i zmianie stron boiska, sekretarz kontynuuje zapis gry w piątym secie wykorzystując trzecią sekcję po prawej stronie „**Change side / zmiana strony**” do zapisywania zagrywek i zdobytych punktów przez zespół, który był wpisany pierwotnie w pierwszej sekcji po lewej stronie. Ilość punktów zdobytych przez ten zespół w momencie zmiany stron boiska wpisuje się w kółku „**POINTS AT CHANGE / PUNKTY PRZY ZMIANIE**” znajdującym się w prawym, górnym rogu rubryki **SET 5**, jak również wykreśla się tą samą ilość punktów pionową kreską w kolumnie „PUNKTY” po prawej stronie w tej sekcji. Kolejne punkty zdobywane przez ten zespół po zmianie stron boiska, powinny być skreślane w kolumnie „PUNKTY” od punktu następnego po ostatnim wykreślonym pionową linią punkcie.
 - Za każdym razem, gdy następuje zmiana zagrywki, zespół uzyskujący prawo do wykonania zagrywki zdobywa punkt: sekretarz skreśla kolejny punkt w odpowiedniej kolumnie

„PUNKTY” po prawej stronie zespołu i zaznacza zawodnika mającego zagrywać (patrz 3.4.c).

- f). W przypadku wyniku 14:14, zespół który pierwszy zdobędzie dwupunktową przewagę wygrywa spotkanie.

UWAGA:

Jeżeli zespół rozpoczynający decydującego seta po lewej stronie zdobywa jako pierwszy ósmy punkt przy własnej zagrywce:

- pole „kolejność zagrywek” po lewej stronie, odpowiadające zawodnikowi zagrywającemu należy pozostawić puste - **nie wpisujemy punktów** gdyż zawodnik będzie kontynuował zagrywkę po zmianie stron,
- należy kontynuować zapis w sekcji po prawej stronie, w kolumnie odpowiadającej zawodnikowi, który będzie nadal zagrywał – **nie należy skreślać numeru pola** oznaczającego kolejność zagrywek ponieważ został on wykreślony w sekcji po lewej stronie.

Zmiany zawodników oraz przerwy na odpoczynek przyznane **przed zmianą stron** zespołowi, który decydującego seta rozpoczął po lewej stronie boiska należy przepisać do odpowiednich pól po prawej stronie gdzie będą kontynuowane zapisy po zmianie stron.

3.6. Zmiany zawodników

Procedura zapisu zmiany zawodnika rozpoczynającego grę w secie przez zawodnika rezerwowego dokonywana jest w rubrykach „**Substitutes / Zawodnicy rezerwowi**”. *Pamiętać należy o możliwości użycia czerwonego długopisu (patrz punkt 1.12)*

- a). Numer zawodnika wchodzącego (rezerwowego) powinien być zapisany pod numerem zawodnika schodzącego (zawodnika ustawienia początkowego).
- b). W tej samej kolumnie, w wierszu „**Score / Wynik**” w górnej części należy zapisać wynik seta w momencie dokonywania zmiany (punkty zespołu dokonującego zmiany po lewej stronie, a przeciwnego po prawej stronie).

W przypadku gdy zmieniany zawodnik powraca na swoje miejsce:

- c). Sekretarz upewnia się, czy numer zawodnika rezerwowego schodzącego z boiska odpowiada numerowi zawodnika wchodzącego (ustawienia początkowego, który uprzednio opuścił boisko). Numer zawodnika schodzącego otacza się kółkiem aby zaznaczyć, że zawodnik ten nie ma prawa powrotu na boisko w tym samym secie (**WYJĄTEK: ZMIANA NARZUCONA**).
- d). Punkty zdobyte przez zespoły do tego momentu powinny być odnotowane w dolnej części wiersza „**WYNIK**”, w kolumnie, w której została zapisana zmiana zawodników.
- e). **Przykład:** w pierwszym secie zawodnik nr 16 zespołu B zastąpił zawodnika nr 17 przy wyniku 4:8, następnie zawodnik nr 16 powraca na boisko przy wyniku 6:9. Lewa strona wyniku zawsze określa ilość punktów zdobytych przez zespół dokonujący zmiany.
- f). Zmiana narzucona będąca wynikiem kontuzji zawodnika lub ponowne wyznaczenie zawodnika Libero w miejsce kontuzjowanego muszą zostać opisane w rubryce „**UWAGI**”. Sekretarz musi zapisać: numer seta, nazwę zespołu, numer i nazwisko kontuzjowanego oraz zmieniającego go zawodnika, jak również wynik seta w momencie przeprowadzania zmiany. Zmiany narzucone nie są wliczane do zmian regulaminowych ale są wpisywane w kolumnie „**S / zmiany**” TABELI „**RESULTS / WYNIK**”. Zmiana narzucona jest również zaznaczana we właściwej kolumnie ustawienia początkowego zespołu, w polu gdzie wpisany jest zmieniany zawodnik.

UWAGA: Procedura przeprowadzania zmian zawodników wymaga **ściśle** współpracy między sekretarzem, a sędzią drugim.

Sekretarz włącza bręczek/gwiżdże w momencie pojawienia się zawodnika/ zawodników w strefie zmian. Gdy stwierdzi, że jest to zmiana dozwolona musi natychmiast podnieść do góry jedną rękę. Po złapaniu kontaktu wzrokowego z sędzią drugim, opuszcza rękę dokonuje wpisu do protokołu zawodów. Następnie podnosi obie ręce do góry pokazując, że zakończył czynności.

3.7. Przerwy na odpoczynek

Pod kolumną „**PUNKTY**” każdego zespołu znajdują się dwie rubryki oznaczone „**T**”:

- a). W przypadku wykorzystania pierwszej przerwy na odpoczynek sekretarz zapisuje po stronie zespołu, który z niej korzysta, w górnej części rubryki „**T**” wynik seta w chwili przyznania przerwy. Punkty zespołu wykorzystującego przerwę należy wpisać po lewej stronie, a przeciwnego po prawej stronie.
- b). W przypadku gdy zespół wykorzystuje drugą przerwę, sekretarz zapisuje po stronie tego zespołu w dolnej części rubryki „**T**” wynik seta w chwili przyznania przerwy.
- c). Przykład: w pierwszym secie zespół **B** wykorzystuje pierwszą przerwę na odpoczynek przy stanie **10:11**, natomiast drugą przy stanie **12:17**.

UWAGA: Sekretarz ma obowiązek informować sędziego drugiego o drugiej przerwie dla odpoczynku oraz 5-tej i 6-tej zmianie w każdym zespole (sędzia drugi zawiadamia o tym sędziego pierwszego i trenera). Sekretarz sygnalizuje również sędziemu drugiemu nieuzasadnione prośby o przerwy (po wykorzystaniu 2 przerw na odpoczynek i / lub 6 zmian zawodników)

3.8. Odnotowywanie sankcji (Rys. 6):

a). Prośby nieuzasadnione

Postępowanie ujęte w przepisach jako prośba nieuzasadniona musi być odnotowana w protokole zawodów przez sędziów poprzez zaznaczenie za pomocą skreślenia **X** litery odpowiadającej zespołowi wykorzystującemu ją w tabeli „**IMPROPER REQUEST / PROŚBA NIEUZASADNIONA**”.

b). Za niewłaściwe zachowanie

1. Wszystkie sankcje muszą być odnotowane w tabeli „**SANCTIONS / KARY**” znajdującej się w lewym, dolnym rogu protokołu. Należy wpisać numer ukaranego zawodnika lub oznaczenie literowe innego członka zespołu (C, AC, T lub M) w odpowiedniej kolumnie: „**P**” przy karze (żółta kartka), „**E**” przy wykluczeniu (czerwona kartka), „**D**” przy dyskwalifikacji (żółta + czerwona kartka). W następnych kolumnach należy wpisać odpowiednio: „**A**” lub „**B**” wskazując zespół, którego dotyczy sankcja, numer seta (cyframi arabskimi 1-5) oraz wynik seta w momencie nałożenia sankcji.
2. Punkty zdobyte w wyniku nałożonej kary (tylko żółta kartka) na zespół przeciwny muszą być skreślone i otoczone kółkiem w kolumnie „**PUNKTY**”.

c). Za opóźnianie gry:

1. Sankcje za opóźnianie gry muszą być odnotowane również w tabeli „**KARY**” przez wpisanie litery „**D**” (delay) w odpowiednią kolumnę: „**W**” w przypadku upomnienia, „**P**” w przypadku kary (patrz: sygnalizacja ręczna nr 25). W kolejnej kolumnie należy wpisać litera „**A**” lub „**B**” określającą upomniany lub ukarany zespół, a w następnych kolumnach wpisywany jest numer seta, oraz wynik w momencie nakładania sankcji.
2. Kara za opóźnianie gry (żółta kartka) oznacza przegranie akcji. Sekretarz, po dokonaniu zapisu w tabeli „**KARY**” (Rys. 6), skreśla punkt w kolumnie „**PUNKTY**” oraz otacza go kółkiem.

SANCTIONS / KARY				A	B	
W	P	E	D	A	SET	
Upomn.	Ostrze.	Wykl.	Dyskw.	B	SET	WYNIK
D				A	1	0 : 0
	D			A	1	9 : 6
	2			B	2	2 : 4
		2		B	3	7 : 7
			2	B	5	1 : 1

Rys. 6

UWAGA: Sekretarz musi umieć zapisać różne kary nakładane przez sędziego pierwszego, za niewłaściwe zachowanie zawodników i innych członków zespołu. Jeśli sekretarz, opierając się na zapisie w protokole, stwierdza, że decyzja sędziego pierwszego jest niezgodna z „Oficjalnymi przepisami gry”, odnośnie skali kar, musi natychmiast poinformować o tym sędziego drugiego. Ten informuje sędziego pierwszego w celu weryfikacji jego decyzji. Sędzia pierwszy musi dokonać korekty swojej decyzji. Jeśli nie akceptuje uwag sekretarza i sędziego drugiego, sekretarz musi zapisać jego decyzję w protokole w rubryce „**UWAGI**”. Po meczu należy porównać kolumny „**PUNKTY**” z tabelką „**KARY**”; czy przyznane za nałożone kary (żółte kartki) punkty są otoczone kółkiem.

IV. PO SPOTKANIU

Po spotkaniu sekretarz w tabeli „**RESULTS / WYNIKI**” (Rys. 7) znajdującej się w dolnej części protokołu wpisuje:

- 4.1. Nazwę zespołu **A** po lewej stronie, nazwę zespołu **B** po prawej stronie.
- 4.2. W kolumnie „**SET / Czas trwania**” wpisuje w nawiasach obok numeru każdego seta, czas jego trwania, a w wierszu „**Total Set Duration / SUMA**” łączny czas trwania wszystkich setów w minutach:
 - a). Czas trwania seta: set trwa od gwizdka sędziego na pierwszą zagrywkę do gwizdka sędziego po zdobyciu ostatniego punktu w tym secie,
 - b). Całkowity czas trwania spotkania: spotkanie trwa od gwizdka sędziego na pierwszą zagrywkę pierwszego seta do gwizdka sędziego po zdobyciu ostatniego punktu w secie ostatnim.
- 4.3. W kolumnach „**P / punkty**”, odpowiednio po stronie każdego zespołu, wpisuje punkty zdobyte przez zespoły w poszczególnych setach. W wierszu „**SUMA**” wpisuje sumę zdobytych punktów przez każdy zespół we wszystkich rozegranych setach.
- 4.4. W kolumnach „**W / Wygrany**” wpisuje cyfrę **1** w odpowiednim wierszu po stronie zespołu, który wygrał seta. Po stronie zespołu, który przegrał seta w odpowiedniej rubryce należy wpisać **0**. Następnie w wierszu „**SUMA**” wpisuje liczbę wygranych setów przez każdy z zespołów (0, 1, 2 lub 3).
- 4.5. W kolumnie „**S / zmiany**” notuje w każdej pozycji dla danego seta ilość dokonanych zmian zawodników przez każdy zespół. W wierszu „**SUMA**” wpisuje sumę wykorzystanych zmian w czasie wszystkich rozegranych setów lub 0 przypadku braku zmian.

UWAGA: Zmiany narzucone będące wynikiem kontuzji zawodnika nie są wliczane do zmian regulaminowych, ale są wpisywane w kolumnie „**S / zmiany**” tabeli „**RESULTS / WYNIK**”. JEŚLI ZESPOŁ
- 4.6. W kolumnie „**T / czas**” wpisuje w każdej pozycji dla danego seta ilość wykorzystanych przerw na odpoczynek oraz w wierszu „**SUMA**” łączną ilość tych przerw wykorzystanych w

trakcie spotkania lub 0 w przypadku braku przerw. Przerwy techniczne nie są traktowane jako przerwy na odpoczynek i nie są zapisywane w protokole.

- 4.7. Wpisuje godzinę rozpoczęcia spotkania, godzinę jego zakończenia oraz, z prawej strony całkowity czas trwania meczu.
- 4.8. W ostatnim wierszu oznaczonym „**WINNER / ZWYCIĘZCA**” wpisuje pełną nazwę zespołu, który wygrał spotkanie i po prawej stronie cyfry **3** ilość setów przegranych przez ten zespół.

WYNIK									
ASSECO				(A)	(B)	SKRA			
T	S	W	P	SET		P	W	S	T
czas	zmiany	wygrany	punkty			punkty	wygrany	zmiany	czas
1	1	1	25	SET 1	(23)	20	0	4	2
0	2	1	25	SET 2	(24)	20	0	4	2
2	4	0	23	SET 3	(26)	25	1	1	1
2	6	0	19	SET 4	(20)	25	1	7	0
0	1	0	13	SET 5	(18)	15	1	3	2
5	14	2	105	SUMA	(111)	105	3	19	7
Początek spotkania			Koniec spotkania			Całkowity czas			
...20...h...30...min			...22 h...33...min			2.h.....03_min			
ZWYCIĘZCA PGE SKRA BĘŁCHATÓW									3 : 2

Rys. 7

- 4.9. Wpisuje (lub za zgodą sędziego pierwszego pozwala wpisać) przyczyny oficjalnego protestu, który był zgłoszony w trakcie spotkania. Tylko kapitan zespołu jest upoważniony do wpisania lub podyktowania treści protestu.
- 4.10. Jeśli wyznaczony zawodnik LIBERO nie brał udziału w grze (dotyczy zawodów krajowych), sekretarz odnotowuje to w rubryce „**UWAGI**”.
- 4.11. Należy dopilnować aby w rubryce „**UWAGI**” osoba odpowiedzialna za sprawowanie opieki medycznej na zawodach dokonała wpisu o ewentualnych kontuzjach lub potwierdziła ich brak.
- 4.12. Odnotowuje w rubryce „**UWAGI**” inne wydarzenia, takie jak: zmiana narzucona, przerwa dla zawodnika kontuzjowanego, przedłużające się przerwy w grze, zewnętrzne zdarzenia wpływające na grę, itd.
- 4.13. Na zakończenie, w rubryce oznaczonej „**POTWIERDZENIE**” protokół jest podpisywany w następującej kolejności:
- Sekretarz i / lub asystent sekretarza,
 - Kapitanowie obydwu zespołów,
 - Sędzia drugi,
 - Sędzia pierwszy.

W rozgrywkach krajowych, kiedy jest *dwóch sędziowie liniowi* podpisują protokół po kapitanach zespołów.

Protokół jest wypełniany:

- W rozgrywkach międzynarodowych w 4 egzemplarzach:
 - oryginał dla organizatora,
 - po jednej kopii dla każdego zespołu,
 - czwarty egzemplarz dla członka – przedstawiciela komisji sędziowskiej.
- W rozgrywkach krajowych w 3 egzemplarzach:
 - oryginał dla PZPS lub organizatora,

- pierwsza kopia (żółta) dla gości lub zespołu umieszczonego na drugim miejscu w komunikacie
- druga kopia (różowa) dla gospodarza lub zespołu umieszczonego na pierwszym miejscu w komunikacie.